

KMETOVALEC.

Ilustrovan gospodarski list.

Uradno glasilo

c. kr. kmetijske družbe vojvodine kranjske.

Ureja Gustav Pirc, družbeni ravnatelj.

»Kmetovalec« izhaja 15. in zadnji dan v mesecu ter stane 4 K, za gg. učitelje in ljudske knjižnice pa le 2 K na leto. — Udje c. kr. kmetijske družbe kranjske dobivajo list brezplačno.

Inserati (oznanila) se zaračunajo po nastopni ceni: Inserat na vsi strani 32 K, na $\frac{1}{2}$ strani 16 K, na $\frac{1}{4}$ strani 10 K in na $\frac{1}{8}$ strani 6 K. Pri večjih naročilih velik rabat. Družabnikom izdatno ceneje.

Vsa pisma, naročila in reklamacije je pošiljati c. kr. kmetijski družbi v Ljubljani, v Salendrovih ulicah štev. 3.

Št. 14. V Ljubljani, 31. julija 1902. Leto XIX.

Obseg: Apno v kmetijstvu. — Današnje stališče glede gnojenja. — Nevarnost vetrov in njene škodljive posledice za hosto. — Vprašanja in odgovori. — Gospodarske novice. — Uradne vesti c. kr. kmetijske družbe kranjske. — Listnica uredništva. — Tržne cene. — Inserati.

Apno v kmetijstvu.

(Dalje.)

Apno v prirodi.

Ogljikovokislega apna je v prirodi mnogo in v tako različnih podobah, da bi človek, sodeč po vnanjosti, mislil, da so to različne tvarine. Najpopolnejši so kristali, pravilni liki, omejeni z ravnimi, gladkim in kakor steklo sijajnimi ploskvami; imenujemo jih drstev. Skupina kristalov na skupni podstavi se imenuje kopača. Takih apnenih likov pa ni dobiti povsodi; na Kranjskem se dobivajo v Idriji in v Jelovici, na Koroškem v Bleibergu, v Rablju in na Obiru i. dr. Iz majhnih kristalov, čeprav ne popolnoma razvitih, je marmor, zato se nam zdi zrnat. Največ apnenca pa je jedrnatega; cele gore so iz njega. — Pozabiti tudi ne smemo apnenca, ki se nam takorekoč dela pred očmi in je posebno zato zanimiv, ker se je preselil s svojega prvotnega mesta, čeprav ne svojevotno. Voda, ki se je navzela ogljikove kisline in se je premikala po apnenčastih tleh, je raztopila nekoliko apnenca in ga vzela s seboj. Če voda izhlapi ali izgubi ogljikovo kislino, se mora apno izločiti, ker ni več tistih pogojev, ki so ga raztopili. Če voda izhlapi, se ogljikovokislo apno usede tam, kjer je bila voda. Na ta način so nastali lepi kapniki po kraških jamah in siga po njih stenah. Kdo ne pozna slovitih Postojenske jame? Ogromna je množina najlepših kapnikov v tej jami. Dasi je kapljica majhna ter še neizmerno manjša množina v nji raztopljenega apna, se mora vendar v stoletjih in v tisočletjih nabrati lepa zaloga usedlega apnenca, če neprestano leze kaplja za kapljo in

druga za drugo izhlapava. — Apno se tudi usede, če voda pride ob ogljikovo kislino. Pri studencih in potokih rasejo zelene rastline, ki za hrano potrebujejo tudi ogljikove kisline. Voda, prihajajoča iz tal, ima v sebi nekaj te kisline, in rastline se z njo okoristijo in jo porabijo. Sedaj se pa apnenec, ki je bil prej v vodi raztopljen, usede na tla in na rastline ter jih sčasoma zaduši. Take prhke in luknjičave rjavkaste skorje imamo tuintam po tekočih vodah in ji pravimo lehnjak ali apneni maček. Mnogokrat voda odnese raztopljen apnenec, ki se v kakem drugem kraju v zemlji zopet izloči. V tem slučaju je voda prepojila dotično tvarino — glino, morda tudi pomešano s peskom — in je potem apno skoziinskozi pomešano s to tvarino. Če je ta tvarina jedrnata, ji pravimo lapor, če je pa pleniva, če se rada kolje, ji pa pravimo opoka. — Oglejmo si še nekaj drugih vrst apnenca! Znano je, da tudi živali potrebujejo apnenca — nektere prav mnogo — da si iz njega delajo ogrođje, lupine i. dr. Posebno v morju živi mnogo takih živali, ki apno dobivajo iz morske vode, kamor ga nosijo reke. Izločeno apno teh živali tvori ponekod velikanske apnenčeve sklade. Priča so nam koralniki, ki se ponekod po več tisoč kilometrov daleč raztezajo ter tvorijo tudi cele otoke, ki so se vzdignili nad vodo. Nadalje je školjčni apnenec, ki je domalega le iz polžjih in školjčnih lupin, pa tudi kreda, najmehkejši, melek in prhek jedrnat apnenec, je skoraj iz samih lupinic nekih majhnih živalic.

Samnasebi je apnenec brez barve, toda mnoge primesi ga barvajo, tako da ga v naravi dobivamo raznih barv, pa tudi pisanega. Strt apnenec daje moko vselej belkaste barve

Apno se sicer v prirodi nahaja vezano tudi na druge kisline, ne le na ogljikovo, vendar se nam je tukaj v prvi vrsti ozirati na ogljikovokislo, ki nam je najvažnejše v tisti obliki, ki ga najceneje lahko dobivamo; največkrat torej navadni jedrnati apnenec in pa mnogokrat tudi lapor.

Omenim naj še, da je grintavec — ki ga je po naših krajih tudi precej — zmes ogljikovokislega apna in ogljikovokisle magnezije.

Kakšen pomen ima apno v kmetijstvu.

Doslej smo apno opazovali le v splošnjem, kolikor ga moramo poznati, da bomo mogli spoznavati ona njegova svojstva, ki je vsled njih važno za kmetijstvo; sedaj ga pa opazujemo še s te strani ter najprej ta svojstva označimo v kratkih potezah, potem pa si jih raztolmačimo nekoliko natančneje in se poučimo, kako se z njimi okoristimo.

1. Apno pripada onim snovem, ki jih rastline neobhodno potrebujejo za hrano; kjer ni apna, tam ne zraste ni bilka.

2. Apno v zemlji pospešuje razkrajanje živalskih in rastlinskih odpadkov, oziroma ostankov. Take razpadajoče tvarine imenujemo sprstenino, s tujim imenom tudi humus. Sprstenina po vplivu zraka, vlage in gorkote razpada ter dela poleg vode ter nekterih drugih spojin ogljikovo kislino, ki je v prirodi zelo važna, in iz dušičnatih tvarin amoniak. Apno to pretvarjanje zelo pospešuje ter obenem pomaga amoniak pretvarjati v solitrovo kislino, važno hranilno snov rastlinsko.

3. Apno v zemlji tudi zelo vpliva na pretvarjanje rudninskih snovi. Pri teh presnovah postane mnogo rastlinske hrane raztopne, rastlinam lahko užitne, dočim je bila prej trdno vezana ter ne ali pa težko užitna.

4. Apno ni sprijemno, zato zemljo rahlja, če ji ga primešamo. Težka, že po naravi zvezana prst in pa taka, ki smo jo z gnojenjem z nekterimi umetnimi gnojili in s slabim obdelovanjem naredili zvezno, se z apnom zelo zboljša, ker se zrahlja.

5. Kislo zemljo, ki na nji rasejo le slabe rastline, apno razkisa in jo tako zboljša, če smo ji odpeljali preobilno vlago, da na nji lahko pridelujemo dobre pridelke.

6. Apno pa ne zboljšuje le zemlje, ampak tudi rastline, ki na nji rasejo. Dočim n. pr. travnik, reven na apnu, daje zelo slabo krmo, ki po nji živina prej hira kakor uspeva, je krma z apnate zemlje zelo dobra.

7. In končno rabimo apno tudi v obrambo proti rastlinskim in živalskim škodljivcem, ki se moramo premnogokrat boriti proti njim.

1. Apno, rastlinska hranilna snov.

Kako naj zvemo, ali je apno rastlinam neobhodno potrebno ali ne? Poglejmo najprej, je li apno v vseh rastlinah, ali je samo v nekterih, ali ga sploh ni v njih. Ker rastlin ne moremo sami preiskati, se moramo držati podatkov kemikov, ki so natančno preiskali, ktere snovi so v rastlinah in po koliko jih je. V nastopnem pregledu so navedena povprečna števila, po koliko apna jemlje naše kmetijske rastline iz zemlje.*)

*) Ta števila so vzeta iz knjige: »Heiden, Leitfaden der gesamten Düngerlehre und Statistik des Landbaues. 2. Auflage. Hannover. Verl. Ph. Cohen. 1882.

		100 kg		
		naslednjih pridelkov		ima apna
				kg
pšenica	jara . .	} zrnje	0-052	0-052
			} slama	
	ozimna	} zrnje		
			} slama	
rèž	jara . .	} zrnje		?
			} slama	0-397
	ozimna	} zrnje		0-054
			} slama	0-376
ječmen	} zrnje	0-058		
		} slama	0-335	
oves	} zrnje		0-109	
		} slama	0-343	
turščica	} zrnje		0-036	
		} slama	0-496	
ajda	} zrnje		0-028	
		} slama	?	
fižol	} zrnje		0-202	
		} slama	1-392	
grah	} zrnje		0-156	
		} slama	2-309	
bob	} zrnje		0-143	
		} slama	1-000	
grašica	} zrnje		0-115	
		} slama	?	
lan	} seme		0-271	
		} stebila	0-717	
konoplje	} seme		1-129	
		} vsa rastlina	1-344	
krompir	} krompirjevec		0-020	
		} pesa	0-652	
} pesno listje	0-042			
	repa	} repno listje	0-211	
} korenje			0-065	
	} korenjevec	0-463		
domača detelja,		} seme	0-077	
	} krma		0-824	
nemška detelja		} »	0-227	
	seno s travnikov		} »	2-022
} »		2-580		
	} »	} »	1-102*)	

Ta pregled nam razločno kaže, da vse naše rastline iz zemlje jemlje apno; ta več, ona manj. Največ apna imajo detelje, potem sočivje; precej ga ima tudi seno, manj pa okopavine in žita.

Sedaj se pa vpraša: ali je apno rastlinam tudi res potrebno? Morda bi pa izhajale tudi brez njega in ga vživajo le zato, ker je v zemlji. — Tudi o tem so se dobrega prepričali možje, ki so preiskovali rastlinsko življenje. Podobe 37.—40. nam kažejo uspeh take preiskave, ki jo je izvršil Hajnrih (Heinrich) v Rostoku. Pod. 37. kaže oves, ki je dobil popolno hrano. Razvil se je popolnoma in pravilno ter je zrasel 90 cm visok, Pod. 38. kaže oves, ki je dobil vseh drugih hranilnih snovi, le apna ne. Zrasel je komaj 16 cm visok, je ostal silno šibak ter ni naredil cvetja. Istotako se je godilo ovsu, ki sploh ni dobil hrane; kažeta ga podobi 39. in 40. Da pa je rastlina brez apna mogla še toliko zrasti, je pripomoglo ono apno, kar ga je bilo v semenu. Zanimivo je tudi primerjati podobe 38. ter 39. in 40. Kažejo nam, da rastlini nič ne pomagajo druge hranilne snovi, če le ene manjka. Tako so poskušali tudi druge rastline, in pri vseh se je pokazalo, da jim je apno neobhodno potrebna hranilna snov. Rastlina apno rabi, kadar tvori staniče, z apnom si krepi ustroj ter mnogokrat tudi veže pri presnovah tvoreče se organske kisline, da ji ne morejo škodovati.

*) Wolff je v senu iz krajev, kjer ima goved pogosto kostolomnico, našel polovico manj apna.

Nepobitno je torej dokazano, da rastlina mora v zemlji dobiti apna, da more rasti; ne použije ga pa vselej enako veliko. Določeno množino ga mora dobiti, sicer se ne more popolno razviti; če ga pa dobi več, ga tudi več použije. Če je rastlini na razpolago le najmanjša množina apna, potem ostane bolj šibka, tenka, rekli bi medla, ter navadno slabo rodi, čeprav je obilno cvetela; če pa dobi dosti apna, potem zraste krepka; ne gre sicer v višavo, pa se zelo razrase ter navadno tudi obilno rodi, če ji ne manjka druge hrane. Kolikokrat si kmetovalec ne ve raztolmačiti, zakaj mu n. pr. sadno urevje noče uspevati. Zemlja je dobra, lega ni neugodna in morda je celo gnojil, pa se drevo le ne gane in noče roditi; če pa že zastavi sad, mu na drevju gnije, ali pa je droben in piškav. Mnogokrat v takem slučaju manjka apna. Zveden poznavalec rastlin že na njih vnanjosti pozna, ali je v zemlji, kjer so rasle, dosti ali pa malo apna.

V pregledu o množini apna v posameznih pridelkih smo videli, da nekatere rastline vzamejo zemlji zelo mnogo apna, druge pa malo. Iz tega pa ne smemo sklepati, da prve rastline zahtevajo toliko več apna v zemlji kakor druge. Če n. pr. pšenica v kaki zemlji ravno še uspeva, potem ni da bi moralo biti v zemlji 15krat toliko apna, da bi v nji mogla uspevati detelja; detelja le po svoji naravi in moči zemlji jemlje po več apna. Najmanj apna zahtevata in preneseta volčji bob in seradela — 0,03—0,05 % — toda teh pri nas ne sejemo; vsaj meni ni znano, da bi jih pridelovali kje v naših krajih. Izmed drugih rastlin krompir in rž za silo uspevata v zemlji, ki ima 0,05 % apna v sebi; vse druge ga zahtevajo več. Domača detelja n. pr. ne rase, če je apna v zemlji manj kakor 0,1 %, imeti ga mora vsaj 0,2 %, nemška detelja pa 0,2—0,3 %. To pa so števila, ki določajo mejo na spodaj. Če gre namreč množina apna v zemlji pod najmanjše število, potem rastline sploh ne uspevajo; uspevajo pa, če množina rase navzgor. Izvzeta iz tega pravila sta volčji bob in seradela, ki na apneni zemlji ne raseta, in pri večjih množinah apna nekatere ameriške trte. Zato je množina apna v zemlji važna za vinogradnike, ki nanovo zasajajo vinograde, uničene po trtni uši. Zasajajo jih namreč s cepljenkami, z ameriški trtami, požlahtnjenimi z domačimi

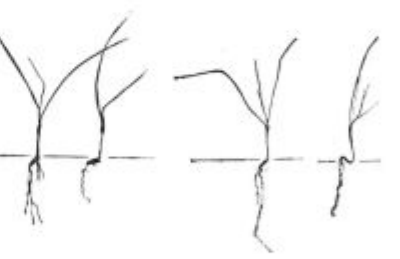
vrstami. Izmed ameriških trt n. pr. riparija slabo rase v zelo apneni, vodo neprepustajoči zemlji; solonis*) se priporoča za bolj vlažne apnene zemlje, kjer montikola ne uspeva; prav dobra je pa za apneno gorko, suho, bolj peščeno ali lapornato zemljo rupestris montikola. V takih slučajih se je treba ravnati po dejanskim razmerah.

Današnje stališče glede gnojenja.

Če si ogledamo uspehe kmetijskih preskušališč gledé poskusnega gnojenja, moramo priznati, da so se v zadnjem desetletju dosegli mnogi važni uspehi. Zlasti glede porabe umetnih gnojil, glede potrebe gnoja za raznovrstna tla in potrebe redilnih snovi za različne rastline so preskušališča toliko obvestil spravila v javnost, da kmetovalci še niso bili vstanu vsega prebaviti in preskusiti gledé zanesljivosti. Kot praktik bi celo rekli, da so učenjaki v tem oziru več storili kakor je bilo potrebno, kar pa se jim ne sme zameriti. Iz častihlepnosti izvirajoča marljivost, da bi drugo preskušališče ne prišlo prej do kake iznajdbe, ter prizadevanje, to, kar se je zasledilo, naglo izročiti kmetijstvu v praktično porabo, je k temu pripomoglo. Posebno odkar je profesor dr. Wagner za gnojilne in rastlinske poskuse uvedel „kulturo v piskrih“ in je bilo mogoče take poskuse prirejati brez polja, v prostorih poleg laboratorija, so se poskusi jeli zelo množiti in so se nanašali na najraznovrstnejše sestave zemlje in nje potrebe glede gnoja ter rastline in nje različne potrebe glede redilnih snovi.

Pospeševalo je take poskuse to, da jih je lahko prirejati brez velikih stroškov, da je mogoče v rastlinjakih odstraniti vse škodljive vplive, ki se pojavljajo pri poskusih na polju vsled vremena, rastlinskih in živalskih škodljivcev, in da je mogoče pogoje rasti poljubno uravnati. K tem neštevilnim poskusom, katerih

uspehi so se priobčevali od meseca do meseca, od leta do leta po obvestilih in letopisih poedinih preskušališč, kakor tudi po kmetijskih listih, so se pridružili še izidi onih poskusov, ki so jih prirejale posamezne tvornice in sindikati umetnih gnojil in jih v pre mnogih listih razširili med kmetovalce.

Podoba 38. Pod. 39. Pod. 40.

Oves, ki v hrani ni dobil apna. Oves, ki ni dobil nič hrane.

Dasi so tudi te poskuse prirejali izvedeni in šolani možje, vendar jim praktik ne more toliko verjeti kakor uspehom pooblaščenih preskušališč, kajti izvirajo vendarle iz dobičkarije in imajo služiti v prid razprodaji dotičnih umetnih gnojil.

Uspehi takih poskusov bi bili vsekakor potrebni preizkušnje s strani državnih ali avtonomnih preskušališč, česar pa ne utegnejo. Taka dela jim nakladati, bi tudi ne bilo prav. Ona niso postavljena, da bi služila poedinim zasebnim podjetjem, marveč širnim slojem kmetijskega ljudstva, veliki stroki kmetijske kemije. Že za strokovno izobraženega kmetovalca je bilo težko proučevati obilico uspehov raznovrstnih poskusov in poiskati za sebe pravo in porabno, kaj pa priprost

*) Ker se solonis slabo spaja z nekaterimi žlahtnimi vrstami, novejši čas namesto nje priporoča razne križanke.

kmet, ki se bavi le z izvrševanjem praktičnih del na svojem posestvu in kvečjemu v zimskih mesecih utegne kaj brati!

Njemu je čisto nemogoče dobiti pregled čez vso snov, in zadovoljiti se je moral stem, kar je morda ujel v tej zadevi pri predavanjih potovalnih učiteljev. Veliko posameznosti se je spravilo že na dan, ali v preobilici takih objavljenj so se zopet poizgubile; zaradi tega je nedostajalo velikega enotnega pregleda čez vsa vprašanja o gnojenju. Vrhutega se je čisto dogajalo, da se uspehi poskusov v piskrih niso strinjali s poskusi na polju. Spoznavši to napako, so učenjaki jeli postopati enotno, prizadevajoč si gnojilni poskus prilagoditi praksi ter isti poskus prirejati pod različnimi podnebnimi razmerami in po raznih delih dežele.

Na Nemškem in pri nas v Avstriji se že več poskusov izvršuje na ta način in so imeli za praktika dobre uspehe.

Uspehi se kmetovalcem naznanjajo v celoti, v pregledni sliki.

Strokovnjak prve vrste, ravnatelj kmetijsko-kemijskega preskušališča na Dunaju Dafert, je o priliki učnih tečajev za praktične kmetovalce na Dunaju dne 5. marca podal izboren pregled o sedanjem stanju gnojilnih vprašanj. Vsi kmetovalci naj bi se o njem obvestili. Pretresuje vse za nas praktike važne točke in podaja navodila.

Med vsemi gnojili ostane hlevski gnoj najvažnejše gnojilo. Kako je z njimi prav ravnati, zlasti da se ohrani dragoceni dušik, o tem so mnenja različna. Kakor je znano, je pred nekterimi leti prof. Soxhlet priporočal, naj bi se blato in scalnica zbirala vsak posebej in se šele ob porabi na polju zmešala, da bi se zabranilo tvorjenje hlapnih plinavih dušičnatih spojin. Temu naziranju nasprotuje kemik Deherain. On trdi, da se tvorjenje hlapnih dušičnatih spojin na gnoju more zabraniti, če spravimo gnoj iz hleva takoj na gnojišče in ga tukaj večkrat poškopimo z gnojnico. To ravnanje se je v praksi itak spoznalo za pravilno in se je na umno urejenih posestvih tudi izvrševalo.

Drug pripomoček je še pokrivanje gnojišča ob strani in po vrhu s prstjo, ki ima to svojstvo, da veže hlapne dušičnate pline. Na važno vprašanje, kako je s hlevskim gnojem ravnati, pravi dr. Dafert takole: Gnoj na gnojišču stlačiti in ga ohraniti vlažnega, na polju pa ga hitro raztrositi in naglo spraviti pod zemljo, je še vedno najbolje.

Kar se tiče umetnih dušičnatih gnojil, so se naziranja izsledovateljev o gnojilni vrednosti najvažnejših dveh dušičnatih umetnih gnojil, žveplokislega amoniaka in čilskega solitra, bistveno pojasnila.

Dosedaj se je amoniakovemu dušiku pripoznalo le devet desetih učinka solitrovega dušika. Novejši, zlasti na polju prirejeni gnojilni poskusi pa so pokazali, da sta obe gnojili iste vrednosti, če se uporabljata o pravem času in na pravem kraju. Če se žveplenokisli amoniak raztrosi rano spomladi in ima dovolj mokrote, more po svojem učinku celo prekositi čilski soliter. Ob suhem vremenu pa tudi čilski soliter ne učinkuje. Rešitev tega vprašanja je bila velike važnosti zlasti za Avstrijo, kajti Avstrija je država, ki dušik izvažja. Vsako leto se izvozi približno 50.000 meterskih stotov amonijevega sulfata, dočim za drag denar iz Amerike kupujemo soliter.

Od fosfatnih gnojil pridejo v poštev Tomasova žlindra, kostna moka in surovi fosfati. O Tomasovi žlindri je znano, da je za mokra in težka tla,

zlasti za mokre travnike dobro gnojilo. Stare zaloge tega gnojila pa so vse porabljene, kar se ga pa sproti pridela, ne zadostuje, da bi se ustreglo vsem naročitvam.

Zaradi tega in ker so se tvorničarji med seboj dogovorili, se je to gnojilo tako podražilo, da ta snov gledé rastlinskih redilnih snovi ni več vredna svoje cene. Praktiki smo torej primorani ogledati se po cenejšem nadomestku ter gnojila svojega gospodarstva skrbneje zbirati kakor se je to doslej godilo.

Tomasove žlindre sploh ni več lahko dobiti, ker je že za dalj časa naprej prodana.

Kot gnojilo za fosforovo kislino nam je dandanes v obilici na razpolago kostna moka, ki si jo moremo tudi sami pridlovati. Zdrobljene kosti se plastoma devljejo na kup med živo apno in prst, ves kup se pokrije s prstjo, zgoraj se napravi kadunjasta globina in v to se večkrat nalije gnojnice. Kostni kmalu začno razpadati. Profesarja Wagner in Maerker sta sicer v zadnjem času na podlagi svojih poskusov v piskrih odrekala kostni moki njeno preizkušeno gnojilno vrednost.

Profesor Kühn pa je dokazal, da je neugodni uspeh postaviti na račun slabih poskusnih pogojev, kar sta opetovano potrdila tudi dr. Meissl in dunajsko preskušališče po dru. Dafertu. Tako je v praksi že dolgo let priznано dobro gnojilo moralo prestati novo preskušnjo gledó svojega učinkovanja. Zlasti na lahka in topla tla jeseni raztrošena bo kostna moka tudi v prihodnje dobro služila svojemu namenu.

Kot nadaljna fosforna gnojila so nam na razpolago surovi fosfati, to je zmleto kamenje, ki ima v sebi obilo fosforove kisline. Gnojilna vrednost, zlasti kristalnim surovim fosfatom, pa se s strani preskušališč odreka, le algirskemu fosfatu se pripozna nekoliko učinka.

Za gnojenje s kalijem pridejo tudi zanaprej kakor doslej v poštev kajnitni in izdelki iz njega za malo kalijevne njive in travnike.

Posebne važnosti je gnojitev z apnom, tako da bi bilo potrebno z ozirom na različnost zemlje v deželi s tem vprašanjem baviti se v posebni razpravi. Apno je priporočati zlasti za naša težka ilovnata, zategla tla za deteljo, dalje pomešano z mešancem za mokre travnike.

Gosp. Glasnik.

Nevarnost vetrov in njene škodljive posledice za hosto.

Komaj so šele meseci pretekli, odkar smo v dnevnikih čitali o velikih škodah, povzročenih po vetrovih v hostah. Kako take uime nastanejo, je obče znano. Zato je velevažno vedeti, kako jih je preprečiti in kaj ukreniti, če se že zgode.

Po dolgotrajnem deževju nastopajoči zapadni veter, jug, preobrne največ gozdnih dreves; izmed teh pa seveda najčešče jelovino, ker so listnata drevesa gola ter laglje prebijejo naval. Tudi korenine so pri jelovini najplitveje. Nadalje opazujemo, da so hoste vetrovim polomom tem huje izpostavljene, čim plitvejša je njihova ruša, čim više sega z mahom porasli prod. A najnevarnejši so vetrovi visokodrevesnim gozdom, koder trebamo vsestranski popolnostni razvoj vsakega posameznega drevesa. A zaradi te nevarnosti se ne sme misliti, da ne kaže vzgajati visokodrevesnih host; nikakor ne! Žalostno bi bilo, če bi se nepregledno daleč raztezalo pritlično grmičje, „puščina“, kakor jo, žal, nahajamo po zanemarjenih posestvih. Visok les, ta

dá kmetu gmotnih sredstev na roko. Seveda so vetrovom najbolj napoti parobki gozda, potem preseke in posamezno stoječa drevesa frat.

Včasih pa vidimo podrto drevje celo v sredini gozda. Ker človek ne more neposredno vplivati na vetrove, se mora zadovoljiti stem, da vse odstrani, kar bi utegnilo nevarnost pospeševati.

Torej ne sekajmo parobja kar odkraja, temveč le tu pa tam poderimo kako drevo. Ravno tako ne podirajmo hoste od zahodne strani, če je pristopna južnim burjam, ampak od vzhodne.

Ne puščajmo posameznih smerek ali jelk po fratah, ker jih bode že prva burja prevrgla, temveč mecesen ali pa bukev, hrast, sploh drevesa z globako segajočimi, krepkimi koreninami in redkejšimi vejami.

Da nam viharji drevja v sredi gozdov ne bodo ruvali, oziroma lomili, glejmo na to, da odstranimo šibka, krhka drevesa, že celo pa, če vsled kake rane gnijejo. Saj nas k temu napeljuje že vsakdanja potreba.

Pri čiščenju nasadov glejmo, da ostane vrhove gozda sklenjeno, to se pravi, da ne sekamo tako tjavendan in ne narejamo lukenj v gozdni strehi.

Pazimo na čiščenje vodovodov, strug in jarkov, sicer se zamaše ali založe in prva ploha izpodjé korenine cele vrste dreves, ki potem popadajo. Tako nastale vrzeli se ob priliki novih viharjev in nalivov večajo ter kaj lahko uničijo ves gozd.

Tudi brezobzirnost, škodoželjnost, oziroma sosedova sila lahko odpre uničevalno pot v naš gozd vetrovom, če njegova gozdna parcela sega v mojo. Tako posebno razmerje je gospodarska škoda; tamkaj pa, kjer je ohranitev gozda zaradi javne blaginje potrebna, pomeni javno škodo.

Skupni obrat ali snovanje gospodararskih zadrug so edini pripomočki proti temu zlu.

Preseke naj se prirejajo v ravnih črtah, brez voglov in kotov, kamor buta in se zaganja vihar. Istotako naj se ne seka in podira les v oddelkih iz sredine gozda in naj se ne izredi preveč po podiranju posameznih débel.

Kolovoze in širša pota prirejati ne kaže po gozdu, če povzročajo sekanje lesa ali korenin v večjem obsegu. Tako obsekano drevo se pri prvi nevarnosti podere in viharju pot odpre.

Čim višje je drevo, tem večja je nevarnost, ker se vihar v vejevju lovi in dolgo deblo nevarnost pomnožuje.

Drevesa, ki so zrastle bolj na prostoru, imajo močnejše razvite korenine in so do tal vejnata. Taka drevesa se vlaglje branijo uničujoči sili burje. Seveda ne smemo pretiravati in zagovarjati predaleč segajoče prostornosti in obraslosti drevja, ker ne služi gospodarskemu pridu.

Burja najrajša vrže, oziroma polomi ravnokar dorasla drevesa!

Je pa tudi mogoče, da drevo le nagne, torej koreninje moti in omogoči zalego gozdnih škodljivcev, lubadarjev. Tako napadeno drevo se mora brž odpraviti, da se z njim zatre zalega škodljivcev, sicer žuga nevarnost, da se tako zareda, da uničijo cele gozdove.

Zato moramo taka drevesa vsaj še pred Veliko nočjo olupiti, če jih že ne moremo iz hoste ven spraviti.

Koncem aprila namreč roji lubadar prvič in napada v skorji ležeča ali obolela drevesa. Le deloma in napol olupiti drevesa ne kaže, ker se sicer lubadar vseeno zagnezdi.

Resnico tega spričuje dejstvo, da lubadarja nahajamo v skorji ob robu desek, zloženih na žagah. Odstranitev večje množine podrtih, oziroma polomljenih dreves zahteva več delavcev, kar je dandanes težko in drago, sicer pa se mora zanemariti drugo nujno delo, kmetijstvu na kvar. Zopet na drugi strani povzroča več lesa več ponudeb, kar na lesno ceno škodljivo vpliva. Tudi v tem oziru se priporoča snovanje zadrug, ki bi se lahko brez posredovanja mešetarjev udeleževale svetovne trgovine z lesom ter dajale posamezniku prednosti, ki jih sicer navadno ni deležen.

Skupno delo, bodisi prirejanje drč, potov, strug itd. stane zadrugo mnogo manj kakor posameznika.

Vsako zanemarjanje in zakasnenje gledé odstranitve gozdnih polomov škoduje ne le lesu samemu na njegovi kakovosti, ampak povzroča nevarnost za cele občine z vničujočimi posledicami, če take polome napadejo lubadarji.

Z delom naj se prične tam, kjer drevesa leže čez pot ali cesto ter zapirajo promet, ali pa tam, kjer pokrivajo mlade nasade.

Južne in zahodne strani host, potem parobki gozdov in robovi presek se morajo nemudoma očediti, ker takim preti največja nevarnost po lubadarju. Tem sledi potem snaženje v notranjem gozdu nahajajočih se polomov.

Ker gozdni škodljivci rajši napadajo iglasto drevje, zato je najprej to osnažiti, potem šele listnato. Nikakor pa se slednje ne sme zanemariti.

Kadar je z lesom slaba kupčija in ne sodi iztrebljenih polomov takoj prodati, tedaj moramo les olupiti ter ga zložiti na pripraven kraj, da more veter skoz in med njim preprihovati. Tako zložen les se posuši in vsaj nekaj časa obvaruje trhlости, preperevanja.

Po viharjih zrédeni gozdovi dajo malo upanja na zdaten dobiček. Razen tega pa porasejo tla takih gozdov z zelišči, ki ne puste, da bi se zasejal nov gozd, ker zaduše vse kali. Zaraditega kaže take po viharjih in burjah poškodovane parcele posekati in nanovo pogozditi! Kdor bi s pogozditvijo odlašal, bi se oškodoval, ker se tla le prerada pocelinijo in zaplevelijo. Enako je storiti tudi po hudih zimskih pozebah in po toči.

Nepogozdene širjave oškodujejo ne le svojega lastnika, ampak tudi občino, ker vedno naraščajoče prebivalstvo sili k najobsežnejšemu pridelovanju, ki nudi dober zaslužek in dobiček.

Čim slabše se bo gospodarilo z gozdovi, tem slabše in teže bode obstajal naš kmet, osobito pa hribovec. (Naj bi torej že občinski predstojniki pazili in čuvali pametno gojitev gozdov, oziroma z naznanilom pristojni oblasti preprečevali sekanje naših brd in rebri, ki se pogostokrat sploh ne dadó več pogozditi. Nalivi namreč spero, suša ga spraši in vetrovi odneso plitvo ruševino, tako da potem le skalovje gleda v dolino. Kakor je znano, je stem v zvezi tudi vremenska nezgoda, ker skalovje vleče oblake náse. Odtod toliko toče in ploh in slabih časov.)

Nadgozdar Müller v „Gosp. Glasniku“.

Vprašanja in odgovori.

Vprašanje 145. Imam sicer popolnoma zdravo kobilo, ki je čila in zelo iskra, a iz oči ji vedno prav močno teče gnoj. Kaj je temu vzrok in kako kobilu zdraviti oči, ker se bojim, da bi ne oslepela? (M. T. v R.)

Odgovor: Da bi Vam mogli dati določen svet, bi morali natančno poznati bolezen na obeh Vaše kobile. Vsekakor ima Vaša kobila vnete oči, a vnetja na obeh so pri konjih jako različna. Navadnemu vnetju je vzrok kak vdarec, ali če pride kaka smet v oči. Taka vnetja kmalu preidejo, če se predvsem odpravi njih vzrok in če se primerno zdravi. Druge vrste vnetje prihaja od prehlajenja in se imenuje kataralično vnetje ter ima sedež v zvezni tkanini očesa. Revmatično vnetje očesa prihaja tudi od prehlajenja, pa ima sedež v roženici očesa. To vnetje je dokaj nevarnejše, ker lahko povzroči slepoto. Najnevarnejše je pa vnetje, ki se imenuje mesečna slepota, ki pride, pa zopet izgine in se tako toliko časa ponavlja, da konj oslepi. Zdravljenje dlje časa trajajočega vnetja je vselej prepustiti izkušenemu živinozdravniku, in tudi Vam to kar najtopleje priporočamo.

Vprašanje 146. Kako naj ravnam z bučami, da bodo bolj plodne, kajti moje buče nastavijo pač veliko cvetja, a cvetje kmalu odpade, ne da bi se razvil kak plod. Skušal sem že s prikrajševanjem vršičev, pa ni bilo uspeha. (A. Š v L.)

Odgovor: Buče imajo na eninisti rastlini posebej moške in posebej ženske cvete. Ženski cveti so tako ustvarjeni, da je oprasenje (oplojenje) precej oteženo. Oprasenje zvršujejo žuželke, in če tih ni dovolj in pravih, pa cvetje ostane neoplojeno in odpade. Pri Vas je bržkone ta vzrok in ni proti temu nobene pomoči.

Vprašanje 147. Ali sme najemnik ribštva, ki je pod mojim ribštvom, vodo tako zagraditi, da ribe ne morejo skozi? (G. T. v H.)

Odgovor: Ker v zmislu §. 59. ribarskega zakona ribolovne naprave ne smejo biti nikdar take, da bi se raztezale čez polovico širine vodnega teka, se iz tega jasno razvidi, da zakon nikakor ne dopušča naprav, ki bi ribam branile prosti pregib po vsem vodnem teku. Pregradenje vode v vsi širini je torej na vsak način prestopek ribarskega zakona in ga je naznaniti okrajnemu glavarstvu.

Gospodarske novice.

* **Glede oddaje kobil**, ki je bila v zadnji številki „Kmetovalca“ razglašena od konjerejskega odseka, moramo prosilec javiti, da je vojno ministristvo odbilo prošnjo konjerejskega odseka, da bi se kobile oddajale v Ljubljani. Kdor bo torej hotel imeti tako kobilu, bo moral osebno v Gradcu. Dan oddaje v Gradcu se naznani svoječasno.

* **Premovanje konj** bo prihodnji mesec, in sicer 11. na Vrhniki, 12. v Kamniku, 13. v Kranju, 14. v Ribnici, 16. v Trebnjem in 20. v Šentjernej. Meseca septembra bo pa 1. v Boh. Bistrici in 2. v Lescah.

* **Modro galico** je družba vso oddala in ne sprejema več naročil nanjo.

* **Kose** ima družba zopet v zalogi, in sicer v vseh dolžinah, zato more vsa naročila zvrševati z obratno pošto.

* **Bergamaške osle** prve kakavosti po 70 h ima družba zopet v zalogi.

* **Izjava in sklep zvedencev za streljanje zoper točo v Gradcu.** Vsled vabila avstrijskega kmetijskega ministristva se je vršilo dne 20.—24. t. m. posebno zborovanje slovečih vremenoslovcev (n. pr. dr. W. Köppen, profesor v Hamburgu, dr. E. Börnstein, profesor v Berlinu, dr. J. Angot, profesor v Parizu, dr. P. Blaserna, univ. prof. v Rimu, dr. G. Vincentini, univ. profesor v Padovi, dvorni svetnik dr. J. Pernter, univ. prof. na Dunaju, dvorni svetnik dr. Pfandner, univ. profesor v Gradcu i. dr.) in znanih veščakov iz Francije, Nemčije, Italije, Rusije, Srbije, Ogrske in Avstrijske,

skupaj 70, da se končno reši vprašanje o streljanju zoper točo. Večina zvedencev se je izjavila dvomljivo, 10 za in 4 proti, in na podlagi te pismene izjave se je ugotovil naslednji, za naše razmere važen sklep: Natančni strelni poskusi se morajo nadaljevati vsaj še 8—10 let, in sicer na državne stroške, odnosno z državno podporo in pod državnim nadzorstvom. Kot merodajno poskusno polje je izbrati po toči pogostokrat poškodovan kraj v obsegu najmanj 3000 ha skupaj držičih se vinogradov ali drugega zaokroženega polja, ki ga je opraviti s Suschnigovimi strelnimi pripravami tip E (4 m visok nastavek in 180 g smodnika) v razdalji 600 do največ 1000 metrov. Streljanje imajo izviševati, voditi in nadzirati le izkušene osebe, nastop in izid neviht pa nalašč za to od vlade določeni in v dotičnem kraju nastavljeni vremenoslovec.

Uradne vesti c. kr. kmetijske družbe kranjske.

Občni zbor c. k. kmetijske družbe kranjske.

(Konec)

Tudi o drugi točki dnevnega reda, o družbenem računu za leto 1901. in o proračunu za leto 1903.; je poročal družbeni tajnik ravnatelj Pirca. Ker je bil računski sklep priložen »Kmetovalcu«, se ne bomo podrobneje bavili z njim, in le omenimo, da so skupni dohodki znašali 290.711 K 36 h ter da je ostanek v blagajnici koncem leta 1901 znašal 45.209 K 55 h. Aktiva so znašala 131.864 K 03 h, pasiva pa 45.053 K 86 h in je torej družba imela čistega premoženja 86.810 K 17 h. — Skupni dohodki za leto 1903 so preračunjeni na 47.800 K, skupni stroški pa na 47.500 K, tako da utegne ostati v blagajni kakih 300 K. — Računski sklep in proračun sta bila brez ugovora soglasno odobrena.

Potem se je vršila volitev družbenega podpredsednika in pa volitev štirih odbornikov v glavni odbor. Volilo se je z listki. Za podpredsednika je bil vnovič izvoljen gospod ravnatelj Frančišek Povše, za odbornike pa naslednji gospodje: Grof Anton Barbo, veleposestnik na Rakovniku; baron Leopold Liechtenberg, veleposestnik v Jablah; Alojzij Pavlin, c. kr. višji živinozdravnik v Ljubljani, in Frančišek Pavlin, c. kr. nadinženir v Ljubljani. Prvi trije so bili še prej odborniki, slednji pa je bil nanovo izvoljen. Za računska preglednika sta bila zopet izvoljena gospoda Frančišek Triller, kontrolor deželnih dobrodelnih zavodov, in Karol Žagar, deželni blagajnik v pokoju.

Po nasvetu gospoda ravnatelja Pirca je občni zbor potrdil ustanovitev novih družbenih podružnic v Beli Peči, v Gorenjem pri Postojni v Radomljah, v Ribnem, na Rakeku, na Selu pri Bledu in na Uncu.

Nato so sledila poročila in predlogi raznih podružnic. Novomeška podružnica je predložila nasvet, naj c. kr. kmetijska družba deluje na to, da se na Dolenjskem ustanovi osrednji zavod za stratificiranje trt, in naj stopi v to svrhu v dogovor s c. kr. vlado. Predlog je utemeljeval pristav kmetijske šole na Grmu, gospod Rohrman, ki pa je mnenja, da vožigled velike akcije za prenovljenje dolenjskih vinogradov skoraj ni pričakovati, da bi se vlada še lotila ustanovitve takega zavoda; zato je bi kazalo, naj bi se že obstoječim peterim večjim trtnicam v omenjeni namen izposlovala primerna podpora. Temu nasvetu je pritrtil tudi vinski potovalni učitelj gospod Gombač. Pri glasovanju je obveljal po gospodu Rohrmanu prenarejeni predlog novomeške podružnice.

Občni zbor je nadalje sprejel predlog novomeške podružnice, naj c. kr. kmetijska družba deluje na to, da se na c. kr. učiteljskišči v Ljubljani nastavi strokovni

učitelj za pouk v kmetijstvu in da se potem, ko bo zadostno število v kmetijstvu izobraženih učiteljev, tudi na ljudskih šolah vpeljejo kmetijski nadaljevalni tečaji in pa predlog iste podružnice, naj glavni odbor c. kr. kmetijske družbe deluje na to, da se priredi po vinorodnih občinah do prihodnje pomladi pouk o potrebi splošnega in izdatnega kajenja proti slani kakor tudi o tem, kako naj se občine pripravijo za uspešno odvratanje te škode.

Slednjič je novomeška podružnica stavila predlog, naj glavni odbor c. kr. kmetijske družbe izpremeni določila za ustanovitev zavodov in postaj za rejo prasičev, ki jih je izdala leta 1899., ker so v sedarji obliki nepripravna za naše razmere, in naj pospešuje ustanovitev takih postaj zlasti v krajih, ki se že sedaj pečajo s prasičjo rejo. Predlog je utemeljeval gospod pristav Rohrman ter je naglašal, da se dosedaj nikdo ni oglasil za take postaje, ker so pravila neprikladna za naše razmere. Naj se torej pravila primerno izpremené, in gotovo se bode potem dosegel zaželeni uspeh. Postaje bi dobro vplivale tudi stem, da bi se v njih vzgajal potreben material. Seveda bi najbolj kazalo, postaje ustanoviti v krajih, kjer je prasičja reja že precej razvita; posredno bodo imeli korist tudi drugi kraji. — Predlog je bil soglasno sprejet.

Vipavska podružnica je stavila petero predlogov in sicer: 1.) Naj c. kr. kmetijska družba vpliva na to, da dobe posamezne vasi mrjasce čistega plemena po nižji ceni, n. pr. tako kakor se dobivajo družbeni biki. 2.) C. kr. kmetijska družba naj se zavzame za to, da se bode postava o živinoreji bolj natančno izpolnjevala. Vsaka občina naj ima primerno število dobrih in čistokrvnih bikov; škoda za stroške, ako se licencujejo tudi biki slabega plemena. 3.) Ovčjereja pri nas propada; to pa zaradi tega, ker so naše ovce slabe molznice in imajo predebelo, torej slabo volno. C. kr. kmetijska družba naj torej posreduje, da dobimo boljše ovčje pleme. 4.) C. kr. kmetijska družba naj skuša merodajne oblasti pridobiti za to, da bi smeli sadjarji brezdavčno kuhati žganje iz sadja svojega pridelka. Žalostno je za sadjarja, če mu ob slabem vremenu sadje pred očmi gnije in če ne more žgati, ker je davek previsok. 5.) C. kr. kmetijska družba naj deluje na to, da se ustanovi v Ljubljani osrednja vinska zadruga s podružnicami, po eno za vsako vinorodno okrožje, pod vodstvom strokovnjakov in pod nadzorstvom dežele in države.

K prvemu predlogu je omenil gospod ravnatelj Pirc, da kmetijska družba že sedaj oddaja mrjasce čistega plemena; naj udje vipavske podružnice le prosijo zanje, glavni odbor se bo na take prošnje po možnosti oziral. Zaradi natančnejšega izpeljevanja postave o govedoreji se je glavni odbor že obrnil do c. kr. vlade s prošnjo, naj bi se strože postopalo in naj bi se zlasti občine prisilile, da bi morale imeti več in boljših bikov plemenjakov. V svrhu povzdige ovčje reje se je pri nas vpeljalo vzhodnje frizijsko pleme, ki se odlikuje po volni in po obilosti mleka, a poskus se ni obnesel, ker temu plemenu naše podnebje ne ugaja. Glavni odbor pa bode skušal to pleme nadomestiti z drugim dobrim plemenom, ki bi pri nas bolje uspevalo. Predlog glede brezdavčnega kuhanja žganja je bil vsled priporočila gospoda ravnatelja Pirca soglasno sprejet.

Predlog glede ustanovitve osrednje vinske zadruge v Ljubljani je utemeljeval tajnik vipavske podružnice, gospod nadučitelj Skala. Naši vinogradniki nimajo prilike svoja vina prodati; hrami so večinoma slabi, vsled česar nastane nevarnost, da se pridelek uniči. Podružnica predlaga ustanovitev osrednje zadruge tudi zato, da kranjska vina pridejo na boljši glas, ker bi le-ta gotovo skrbela za to, da bi se prodajala le zanesljivo pristna kapljica. Z ozirom na različne krajevne razmere pa naj bi se ustanovile podružnice osrednje vinske zadruge v Vipavi, potem

za Dolenjsko in morda tudi za Belokrajino. Gospod pristav Rohrman je omenil, da predlog vipavske podružnice ni napačen, a da ni lahko ustanoviti tako zadruge na trdni podlagi. Delovanje mora iti z dežele v mesto. Najprej je treba ustanoviti vinske zadruge za posamezna vinorodna okrožja, potem šele se more misliti na ustanovitev središča v Ljubljani. Gospod ravnatelj Pirc je poudarjal, da je ustanovitev vinske zadruge vsekakor potrebna, a podlaga zadruge mora biti zdrava in trdna, tako da se lahko kosa z velikimi trgovci. Na dobri podlagi je zasnovana novomeška vinska zadruga; na isti način bo treba postopati tudi drugod. Sami si moramo poiskati kupcev, a dosedaj smo jih le čakali, in tako je prišel v deželo zloglasni petijot. Pred vsem pa je treba v Ljubljani osrednje pokašalnice, kjer naj se toči zanesljivo pristno vino. Ko bodo uživalci spoznali dobre lastnosti našega pridelka, se bodo tudi kranjska vina laže spečavala kakor sedaj. Govornik je priporočal, naj se ustanove najprej samostalne vinske zadruge v posameznih vinorodnih okrožjih, potem šele naj se v Ljubljani zasnuje osrednja zadruga. Ko je še gospod Skala izjavil, da se strinja z izvajanjem ravnatelja Pirca, je bil tudi peti predlog vipavske podružnice sprejet.

Colsko-Podkrajaska podružnica je stavila predlog, naj c. kr. kmetijska družba deluje na to, da se skupni pašniki in gozdi čim prej razdele med posamezne posestnike. Podružnica je navajala, da so minula že štiri leta, kar so se posestniki zaslili zaradi razdelitve pašnika, in dve leti, kar se je zgodilo isto glede skupnega gozda, a ukrenilo se ni do današnjega dne še ničesar. Gospod ravnatelj Pirc je nasvetoval, naj se predlog s priporočilom za uvaževanje izroči c. kr. vladi. Temu nasvetu je pritril tudi občni zbor.

Končno je mokronoška podružnica stavila predlog, naj glavni odbor vpliva na to, da bo v konjerejskem odseku Dolenjska zastopana vsaj po enem odborniku. Glede na ta predlog je gospod ravnatelj Pirc omenil, da je konjerejski odsek samostojno društvo in da bo glavni odbor predlog mokronoške podružnice odstopil omenjenemu odseku v uvaževanje. Sicer pa naj Dolenjci v večjem številu pristopijo konjerejskemu odseku in naj na ta način svojemu ožjemu rojaku pripomorejo do odborniškega mesta.

Pri nasvetih posameznih družabnikov se je k besedi oglasil gospod Ivo Radelj, posestnik v Gor. Ponikvah pri Trebnjem, ter je priporočal, naj bi kmetijska družba delovala na to, da se pri nas vpeljuje namesto običajne sive ajde le črna ajda, ki je za čebele mnogo ugodnejša. Na ta način bi se ustreglo tudi čebelarjem in bi se povzdignila ta važna panoga našega kmetijstva. Temu predlogu se je pridružil tudi gospod Likozar, nadučitelj v Preserju. Gospod ravnatelj Pirc je pripomnil, da je vprašanje glede ajde jako zanimivo. Družba je poskušala razna semena ajde; ruska ajda ni za naše podnebje, tudi japonska ajda se ni obnesla in dosedajni poskusi so pokazali, da daje siva ajda več pridelka kakor pa črna. Če bi družba ne imela sive ajde, bi jo pa priskrbovali trgovci. Gospod Radelj je ponovno naglašal, da so se strokovnjaki o črni ajdi povoljno izjavili; naj bi torej kmetijska družba vsaj poleg sive ajde svojim udom priskrbovala tudi črno ajdo. Ko je gospod ravnatelj Pirc izjavil, da se tej želji lahko ustreže in da bode družba poskuse z raznimi semeni ajde nadaljevala, je občni zbor sprejel nasvet gospoda Radlja.

Ud kmetijske podružnice v Dolnjem Logatcu g. učitelj I. Šega je predlagal, naj se pri c. kr. kmetijski družbi v Ljubljani osnuje poseben mlekarški odsek (po zgledu konjerejskega odseka), ktereга naloga bodi v prvi vrsti snovati po v zato primernih krajih mlekarške zadruge, že obstoječim mlekarškim svetovati in pomagati moralno in gmotno in vse potrebno ukreniti, da se v najkrajšem času ustanovi zveza slovenskih mlekarških zadrug in pa mlekarški osrednji urad, ki bi

imel skrbeti, da pridobi izdelkom slovenskih mlekarstva svetovni trg.

Gospod ravnatelj Pirc je pri tej priliki poudarjal potrebo mlekarstva navoditelja ter je omenil, da se je glavni odbor v tem zmislu že obrnil do c. kr. kmetijskega ministrstva in da so tudi kranjski državni poslanci v tem oziru storili potrebne korake. Gospod podpredsednik Povše je izjavil, da so poslanci storili svojo dolžnost in da nam je tudi vlada v tej zadevi naklonjena. Upati je torej, da se to vprašanje povoljno reši in da dobimo praktično in trgovsko izobraženega moža za navoditelja. Našim živinorejcem se bode potem odprl tudi izvoz in nov vir dohodkov. Tudi deželni odbor bo to delovanje drage volje podpiral. Občni zbor je vzel izjavi ravnatelja Pirca in podpredsednika Povšeta z zadovoljstvom na znanje.

Gospod I. Piber, župnik v Bohinjski Bistrici, je naglašal, da bi se dalo glede živinoreje pri nas še marsikaj izboljšati; priporočal je večkratno premovanje goveje živine ter je predlagal, naj bi se licenciranje bikov vršilo bolj zgodaj spomladi kakor je to sedaj običajno in naj bi se, če mogoče, že letos priredilo v Bohinju premovanje goveje živine.

Gospod podpredsednik Povše je izjavil, da bode deželni odbor skrbel za to, da se načrt za licenciranje bikov primerno spremeni, posamezne podružnice naj mu le naznanijo svoje želje.

Gospod ravnatelj Pirc je poudarjal, da ima glavni odbor za premovanje goveje živine na razpolago le letnih 1600 kron, to pa komaj zadostuje, da se priredi premovanje vsako leto v treh krajih. Umevno je torej, da posamezni kraji pridejo le redko na vrsto. V Bohinju je bilo zadnje premovanje pred desetimi leti in pride ta kraj torej v kratkem zopet navrstu. Sicer pa premovanje ne prinaša mnogo koristi, ker se vrši prereditko. Veliko večjega pomena bi bila ustanovitev živinorejskih zadrug, in v tem oziru bo res treba kaj storiti, če se hoče povzdigniti naša živinoreja.

Občni zbor je vzel to pojasnilo na znanje.

Gospod predsednik se je končno zahvalil gospodu županu Hribarju, ker je prepustil dvorano v »Mestnem domu« ter je potem ob enajstih dopoldne zaključil občni zbor.

Razglas

o sprejemu gojenk v gospodinjsko šolo c. kr. kmetijske družbe kranjske v Ljubljani.

Meseca oktobra se otvori peti tečaj gospodinjske šole, ki bo trajal 12 mesecev. Gojenke morajo stanovati v zavodu, ki je pod vodstvom č. gg. sester iz reda sv. Frančiška. Zavod je v posebnem poslopju poleg Marijanišča na Spodnjih Poljanah v Ljubljani.

Pouk, ki je slovenski in brezplačen, zavzema poleg verouka, vzgojeslovja, zdravoslovja, ravnanja z bolniki, spisja in računstva vse one predmete, ki jih mora umeti vsaka dobra gospodinja, zlasti se pa poučuje teoretično in praktično o kuhanju, šivanju (ročnem in strojnem), pranju, likanju, živinoreji, mlekarstvu, vrtnarstvu i. t. d. Gojenke se istotako veščajo v gospodinjskem knjigovodstvu ter v ravnanju z bolniki in z bolno živino.

Gojenke, ki se žele učiti nemškega jezika, dobe v tem predmetu brezplačen pouk in priliko, da se v enem letu zadosti privadijo nemškemu jeziku.

Gojenka, ki bo sprejeta v zavod, plača na mesec za hrano, stanovanje, kurjavo, razsvetljavo, perilo, t. j. sploh za vse, 28 K, ali za ves tečaj 336 K. — Vsaka gojenka mora prinesiti po možnosti naslednjo obleko s seboj: Dve nedeljski obleki, tri obleke za delo, dva para čevljev, nekaj belih in barvanih jopic za ponoči, štiri barvana spodnja krila, dve beli spodnji krili, šest srajc, šest parov nogavic, 10—12

žepnih robcev, šest kuhinjskih predpasnikov in tri navadne predpasnike. (Predpasniki za delo se tudi priskrbe v zavodu proti plačilu; če ima ktera več obleke, jo sme prinesiti s seboj).

Deklice, ki hočejo vstopiti v gospodinjsko šolo, morajo:

- 1.) dovršiti že 16. leto; le izjemoma, v posebnega ozira vrednih slučajih, se more dovoliti sprejem mlajših učenk;
- 2.) znati čitati, pisati in računati;
- 3.) predložiti zdravniško spričevalo, da so zdrave;
- 4.) predložiti obvezno pismo staršev ali varuha, da plačajo vse stroške;
- 5.) zavezati se, da bodo natančno in vestno izvrševale vsa dela, ki se jim nalože, ter da se bodo strogo ravnale po hišnem redu.

Prošnje za sprejem, katerim je treba priložiti šolsko in zdravniško spričevalo ter obvezno pismo staršev, oziroma varuha, naj se pošljejo

do 15. septembra t. l.

glavnemu odboru c. kr. kmetijske družbe kranjske v Ljubljani.

V prvi vrsti se v gospodinjsko šolo sprejemajo deklice, ki imajo domovinsko pravico na Kranjskem; če pa bo v šoli prostora, se bodo sprejemale tudi prosilke iz drugih dežel.

Glavni odbor c. kr. kmetijske družbe kranjske.

V Ljubljani, dne 15. junija 1902.

Razglas

o deželnih konjerejskih darilih za kobile z žrebeti, ki se bodo delila v Bohinjski Bistrici za občini Bohinjska Bistrica in Srednja Vas.

Na predlog podpisanega odseka je deželni odbor Kranjski dovolil denarno podporo, da se z njo priredi

v ponedeljek, 1. septembra t. l. dopoldne ob pol 11 v Bohinjski Bistrici premovanje težkih kobil z žrebeti za vse vasi v Bohinju.

Za premovanje veljajo tale določila:

- 1.) Premovanje izvrši konjerejski odsek po opravičniku, ki je veljaven ob delitvi državnih daril.
- 2.) Pravico do daril v Bohinjski Bistrici imajo le konjerejci iz občin Bohinjska Bistrica in Srednja Vas.
- 3.) Obdarovanci imajo sicer pravico udeležiti se s svojimi žrebečimi kobilami premovanja v Lescah 2. septembra, a v tem slučaju morajo deželno darilo vrniti.
- 4.) Za darila se smejo poganjati le kobile z žrebeti, ki so že štiri leta stare ter so zdrave in dobro rejene, imajo svojstva dobrih plemenskih kobil in vodijo s seboj lepa žrebeta, ki še sesajo ali so že odstavljeni.
- 5.) Darilo se kobil prizna samo tedaj, če žrebe izvira od državnega ali dopuščena zasebnega žrebca in je to dokazano z zakonitim spuščajnim listom.
- 6.) Za take kobile se bode razdelilo deset daril, i. s.: eno za 50 K, eno za 40 K, tri po 30 K in pet po 20 K.

Samostalni konjerejski odsek c. kr. kmetijske družbe kranjske.

V Ljubljani, 31. dne julija 1901.

Frančišek Povše, s. r.

Listnica uredništva.

F. Ž. v G. Stroj za izdelovanje presnega masla iz majhne množine smetane (2 l), ki ima stekleno posodo, se dobi pri tvrdki Alfa-Separator v Gradcu, Annenstrasse 26, in stane 30 K. Stroj za dvema posodama, da se lahko 4 l naenkrat medejo, pa stane 40 K.

P. K. v G. Tako vlogo bi bilo vložiti na korno poveljništvo, a bila bi neuspešna. Bolje je, če kak Vaš poslanec v državnem zboru stavi predlog, kakor se je že letos tudi zgodilo. Če se predlog ponavlja, nič ne škodi, s časom se morda vendar kaj doseže.

F. K. v G. Dotičnika, ki Vam na tak način škoduje pri obrti, morete tožiti. Če okrajni cestni odbor rabi gramoz, ga mora istotako plačati, kakor vsak drug.

KMETOVALEC.

Ilustrovan gospodarski list.

Uradno glasilo

c. kr. kmetijske družbe vojvodine kranjske.

Ureja Gustav Pirc, družbeni ravnatelj.

»Kmetovalec« izhaja 15. in zadnji dan v mesecu ter stane 4 K, za gg. učitelje in ljudske knjižnice pa le 2 K na leto. — Udje c. kr. kmetijske družbe kranjske dobivajo list brezplačno.

Inserati (oznanila) se zaračunajo po nastopni ceni: Inserat na vsi strani 32 K, na 1/2 strani 16 K, na 1/4 strani 10 K in na 1/8 strani 6 K. Pri večjih naročilih velik rabat. Družabnikom izdatno ceneje.

Vsa pisma, naročila in reklamacije je pošiljati c. kr. kmetijski družbi v Ljubljani, v Salendrovih ulicah šte. 3.

Št. 14. V Ljubljani, 31. julija 1902. Leto XIX.

Tržne cene.

Deželni pridelki:

V Ljubljani, 30. julija 1902 (Izvirno poročilo.)

Semena: Domača detelja novo blago K —.— h do K —.— h; nemška detelja (lucerna) K —.— h do K —.— h; gorenjska repa K 80.— h; laneno seme, domače ozimno K 32.— h do K 33.— h; konopno seme K 20.— h do K 22.— h; kuminovo seme K 55.— h do K 60.— h.

Fižol: Rudeči ribniški K 16.— h; rudeči Hrvat K 15.— h do K —.—; prepeličar (koks) K 17.— do K —.—. (Vse cene semen in fižola veljajo za 100 kg čistenelega blaga, kakor ga kmetovalci pripeljejo na prodaj i. s. novo blago.)

Suhe češplje: v dimu sušene K —.— h do K —.— h. brez dima sušene K —.— h do K —.— h.

Orehi domači: K 27.— h do K 28.— h.

Ječice nove: K 4.— h do K 6.— h za 100 kigr.

Med čist: po K 70.— h do K 72.— h.

Kože. Goveje, težke nad 45 kg po K 84.— h do K 86.— h.

težke od 30 do 45 kg " " 74.— " " 76.— "

lahke " " " " 74.— " " 76.— "

(Te cene veljajo za 100 kg in sicer za kože izdelane po tukajšnjih običajih z rogovi vred. Bikove kože po 60 h kigr.)

Telečje kože: K 1.04 za kg.

Kozličeve kože: po K 1.45 h do K 1.55 h.

Svinjske kože: Čiste, brez napak 62 do 66 h za kg.

Druge vrste 34 do 52 h za kg.

Kože lisic po K 10.— do 10.50

" kun belic " " 22.— " 24.—

" rumenic " " 30.— " 36.— za par.

" dihurjev " " 6.— " 6.50

" vidr " " 17.— " 18.—

Kože zajcev po K 30.— do 32.— za 100 komadov.

Pepelika (potošl) po K 32.— 100 kg.

Žito:

V Ljubljani, 30. julija 1902. Pšenica K 9.75 h, rž K 7.80 h, ječmen K 6.80 h, oves K 8.— h, ajda K 9.50 h, proso K 7.80 h, turšica K 6.40 h, seno K 3.60 h, slama K 3.25 h. (Vse cene veljajo za 50 kigr.)

Na Dunaji, 30. julija 1902. Pšenica jesenska K 8.90 h, rež K 7.50 h, oves K 7.80 h, turšica K 5.16 h. (Vse cene veljajo za 50 kigr.)

Kovaške, kolarske in sedlarske učence

kakor tudi

kovaške, kolarske in sedlarske pomočnike

kteri so prav dobro izurjeni v izdelovanju različnih vozov, kočij itd. sprejme takoj (67-1)

PETER KERŠIČ,

izdelovalec vozov v Šiški pri Ljubljani.

Stanje hranilnih vlog:
16 milijonov kron.

Rezervni zaklad:
okroglo 370.000 kron.

Mestna hranilnica ljubljanska

na Mestnem trgu zraven rotovža

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoldne in jih obrestuje po 4% ter pripisuje nevzdignjene obresti vsakega pol leta h kapitalu. Rentni davek od uložnih obresti plačuje hranilnica sama, ne da bi ga zaračunila ulagateljem.

Za varnost ulog jamči poleg lastnega rezervnega zaklada mestna občina ljubljanska z vsem svojim premoženjem in vso svojo davčno močjo. Da je varnost vlog popolna, svedoči zlasti to, da ulagajo v to hranilnico tudi sodišča denar maloletnih otrok in varovancev.

Denarne vloge se sprejemajo tudi po pošti in potom c. kr. poštne hranilnice.

Posoja se na zemljišča po 4 1/4% na leto. Z obrestmi vred pa plača vsak dolžnik toliko na kapital, da znašajo obresti in to odplačilo ravno 5% izposojenega kapitala. Na ta način se ves dolg poplača v 62 in pol leta. Ako pa želi dolžnik poplačati dolg z obrestmi vred na primer v 33 letih, tedaj mora plačevati na na leto 6% izposojenega kapitala. (64-3)

Posoja se tudi na menice in na vrednostne papirje.

Tvornica kemijskih izdelkov
(Fabrik chemischer Producte)
v Reki.

Umetna gnojila

vsake vrste izvzemši

Tomasovo žlindro,

ki je na jugu Avstrije predraga, da bi bila za kmetovalce.

Namesto Tomasove žlindre priporočamo rabo bolj vplivajočega (65-3)

rudninskega superfosfata

s 14 do 16% raztopne fosforove kisline.

Naš rudninski superfosfat s 14 do 16% raztopne fosforove kisline ima v sebi najmanj 14% v vodi raztopne fosforove kisline in 0.75 do 2.0% v citratu raztopne fosforove kisline. Jamči najmanj za 14% v vodi raztopne fosforove kisline. (P₂ O₆).

Tako težke
prasiče

vzgojite v 11 mesecih, če pridedate krmi

Barthelново poklajno apno.

Tako je pisal gosp. J. Melzer 9./12. 1895:

Z Vašim poklajnim apnom dosegel sem v 11 mesecih pri navadnemu domačemu prasičku

težo 250 kg (63-2)

Barthelново poklajno apno je najboljšje in najcenejše sredstvo za vzgojo mlade živine; pri kravah pospešuje, da iste več in boljše molzejo; preprečuje kostonnico, potem otrpnenje pri žrebetih, teletih in prasičkih; preprečuje glodanje lesa, ter da živina ne pije gnojnice in pospešuje pri kokoših valenje jajc itd. itd.

Popis z ocenami brezplačno.

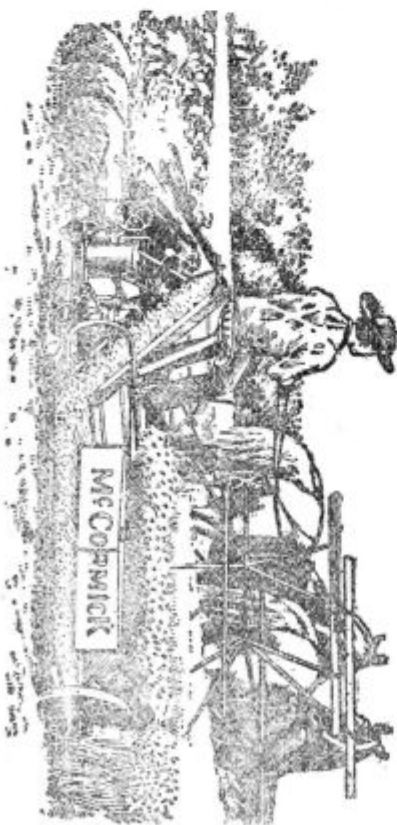
En zavoj tega poklajnega apna 5 kg za poskus stane 2.- K pri

M. Barthelnu in drug.,

na Dunaju X., Keplergasse 20.

Dopisuj se slovensko!

„Grand Prix“

Pariz 1900.

M. Cormig Harmesting Machine Compagny
Sikaška tvornica za kosilne stroje.

Izdoliki:

»Dasy« stroji, ki snopje odkladajo.

Stroji za grabljenje sena.

»Manila« vrvice za povezovanje snopov.

»Mand« vrvice za povezovanje snopov.

»Mand« vrvice za povezovanje snopov.

»Mand« vrvice za povezovanje snopov.

»Mand« vrvice za povezovanje snopov.

Kupite naše stroje le tedaj, ko si jih ogledate, ter se o cenah poučite. Največja zaloga najcenejših nadomestnih kosov za poljedelske stroje. Zadrževajte samo našo knjižico z usorol.

William J. Stillman,

ravnatelj.

Na leto izgotovimo

362000 strojev.

BUDAPEST,

V, Vazci ut. št. 30.

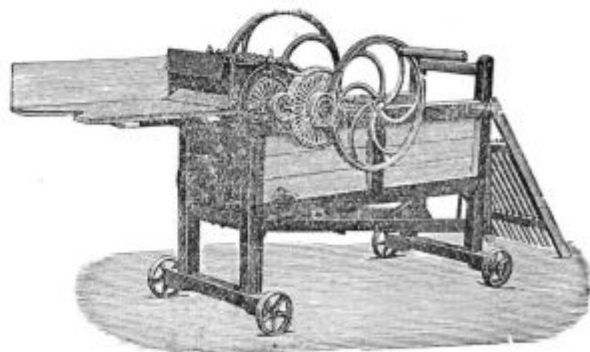
Naznanilo in priporočilo.

Vsojamo si našim p. n. odjemalcem vljudno naznaniti, da smo našo doseganje zalogo, pod vodstvom gospoda **IVANA KOMATIČA**, iz Figabirtovega dvorišča

preselili v hišo pri Dunajski šrangji na dvorišču.

Tu bomo imeli veliko izbiro vsakovrstnih poljedelskih strojev kakor znano najboljše vrste po zmernih cenah, katere nh korist vsakemu odjemalcu najtopleje priporočamo.

Posebno priporočamo izborne slamoreznice patent „Austria“, po ameriškem sistemu urejene patentovane kosilne stroje, mlatilnice zelo močne s patentovanim pokrovom ter tečaji iz mede (Messing) na krogelje, prav izvrstno tekoče, itd.

Postavljanje strojev z gepeljni preskrbimo brezplačno, ter jamčimo za popolnost vsakega stroja. Manj premožnim damo naše stroje tudi proti plačilu na obroke.

Z velespoštovanjem (59-5)

K. in R. JEEŽK

tovarna kmetijskih strojev in livarna železa v Blanskem.

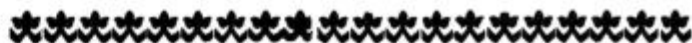
(Potovalni zastopnik naše tvrdke je tudi gosp. Ivan Novak.)

Vsakovrstna
zanesljiva semena

kakor: domače, lucerne ali nemške in rudeče detelje; velikanske rumene, bele in rudeče pese; repno seme; raznih trav in vsih vrst salat se dobivajo po nizkih cenah pri

Josipu Kordinu v Ljubljani,
pred Škofijo št. 4. (29-12)

☛ Kupuje pa brinjevo olje po visoki ceni.

Priporočam p. n. občinstvu svojo zalogo vsakovrstnega orodja za kovače, mizarje, kleparje, klučarje itd. — Za stavbe traverze, šine, portland- in roman cement, štorjo, železo za vezi, okove za okna in vrata, štedilnike (Sparherde).

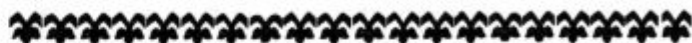
Za poljedelce: Najboljše vrste mlatilnice, gepeljne, slamo-reznice, čistilnice, železne pluge, sesalke (Saugpumpen), cevi za vodovode, dalje nagrobne križe, vlitte kotle, jeklo, fino štajersko železo in vsakovrstno kuhinjsko opravo. (31-12)

Zagotavljajoč najboljše postrežbe se priporočam za obilen obisk

A. SUŠNIK,

trgovec s špecerijo in železnino

Zaloška cesta (Udmat) št. 15.

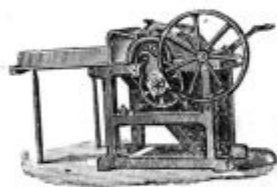
Največja zaloga poljedelskih strojev

pri

Karol Kavšeka nasl.
Schneider & Verovšek

trgovina z železnino

Ljubljana, Dunajska cesta 16.

priporočata svoje znano najboljše: gepelne, mlatilnice vsake vrste ročne in za gepelj, slamo-tresnike za vsako mlatilnico pripravne, pajkelne že od 22 forintov naprej, trijerje, slamo-reznice, pluge, mlino in preše za sadje in grozdje i. t. d.

Nove dele za polomljene stroje vsake vrste priskrbimo hitro in po nizki ceni.

Stroje za košnjo in žetev; fine kose, srpe, stroje za klepati i. t. d. (58-5)

☛ Stroje za kositi damo tudi na poskušnjo. ☛

Čez 200 različnih strojev v zalogi, toraj si gotovo tukaj vsakdo najlažje zbere.

Nove slovenske cenike razpošiljamo brezplačno.

V Avstriji ne dela noben kmetijski stroj konkurence našemu

posnemalniku za mleko „AUSTRIA“

(Austria-Milch-Centrifuge)

kar se tiče glede lahkega in gotovega toka, ednostavnosti, lahkem osnaževanju, priprosti ročnosti itd.

Vsakemu kupeu posnemalnika „Austria“ plačamo takoj

☛ **100 kron v gotovini** ☛

kdor nam dokaže nasprotnost.

Odjemalcem teh posnemalnikov damo iste 4 tedne na poskus in večletno jamstvo.

Cenike razpošiljamo zastonj in poštne prosto.

Avstrijska družba za posnemalnike

(Oesterr.-Separatoren-Vertribs-Gesellschaft)

H. WILLMANN & JUST (62-3)

Dunaj, Währingerstrasse 147.

J. Blasnikova tiskarna v Ljubljani izvršuje vsa tiskarska in litografska (kamenotiskarska) dela po najnižjih cenah.

Vnovič znižane cene!

Vse stroje za poljedelstvo.

Vnovič znižane cene!

Trijerji (čistilni stroji za žito) v natančni izvršitvi

Sušilnice za sadje in zelenjavo, škropilnice proti peronospori. Zbojšani sestav Vermorelov. Mehovi za žveplanje trt.

Mlatilnice, mlini za žito, stiskalnice (preše) za vino in sadje različnih sestav. Slamoreznice jako lahke za goniti in po zelo zmernih cenah. Stiskalnice za seno in slamo, ter vse potrebne, vsakovrstne poljedelske stroje, prodaja v najboljši izvršitvi

IG. HELLER na Dunaju, II/17, Praterstrasse 49.

Zastopniki se iščejo! — Ceniki brezplačno!

(30-13)

☛ Pred ponarejenjem se je posebno treba varovati. ☛

Mala naznanila.

Veak nd c. kr. kmetijske družbe kranjske sme po dvakrat na leto in sicer brezplačno prijaviti med „Malimi naznanili“ kako objavijo tikajočo se gospodarskega prometa. Objava ne sme presegati dve vrsti in je vsako vrsto čez to število plačati po 5 kr. za vsak natis. Neudje plačajo za objave med „Malimi naznanili“ po 5 kr. za vsako vrsto in veak natis. Denar je naprej poslati.

Jajca za valenje od priznanih najboljših jajčaric, pristnih belih »Leghorn« razpošilja ducat za 5 Kron poštne prosto Franc Leban, učitelj v Trnovem pri Gorici. (112)

Čebele v ajdovo pašo jemlje Jakob Babnik, posestnik v Zg. Šiški št. 32 pri Ljubljani. (148)

Brinov cvet, pristno blago, ima naprodaj Josip Mavec v Borovnici. Cena po dogovoru. (155)

Bika, čiste pingavske pasme, 16 mesecev starega, licencovan, ima naprodaj Ivan Gašperlin v Št. Jurju nad Kranjem. (156)

Cehel, 100 panjev v ajdovo pašo, z vso postrežbo vzame Franc Oman v Dorfarjih, pošta Škofja Loka. (157)

Vodne žage, ktere niso več za rezanje hlodov, širjave od 10 cm naprej ako tudi v kosih, kupi A. Tomšič, kovač v Vrdu, pošta Vrhnika. Cena po dogovoru. (158)

Slivovec, brinjevec in črešnjevce, pristno blago, dobiva se pri Antonu Majcenu v Mokronogu. (159)

Odlikovana kotlarska obrt

Ant. Križnič-a

v Kanalu
na Primorskem

Priporoča

žganjarske kotle vseh sistemov

k praktičnemu kuhanju žganja. — Za izborna delovanja vsakterih svojih žganjarskih kotlov jamči.

Ilustrovan cenik pošilja franko.

Slavne mlekarnice in sirarnice, zahtevajte ilustrovan cenik vseh vrst in sistemov **sirnih kotlov**, katerega razpošiljam brezplačno in franko.

Da se vsa dela trpežno, čedno in solidno izdela, daje popolno poročstvo.

Mlekarnicam in kmetijskim zadrugam dovoljujem plačila na obroke. (18-8)

Mlatilnice

ročne ali za gepelj od K 100— do K 235 —

ter vsakovrstne čistilnice, mline za žito in sadje, cevi in trombe za vodovode, kakor vsakovrstne druge stroje in potrebščine najboljše vrste ima v zalogi (60-4)

Fran Zeman

Ljubljana, Poljanska cesta.

Petrolejski motorji
Za 1. 2. 3 in 4 konjske sile.
K 700—, 900—, 1200—, 1600—

Gepeljni
vseh vrst od K 100— do K 240—

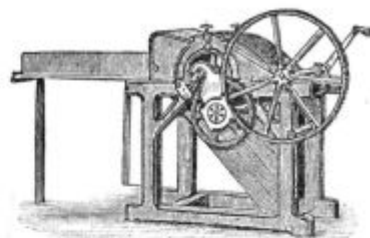
Tovarna za kmetijske stroje

Konrada Prosch-a,

v Celovcu, Adlergasse šte. 19

priporoča svoje

najnovije zboljšane
mlatilnice, slamorez-
nice, gepeljne, trijerje,
rebljače, postavljene
franco do vsake želez-
niške postaje pod jam-
stvom in razne druge

za kmetijstvo potrebne stroje, ter tudi take za vodo-
vode, ki sami vodo gonijo iz globoko ležečih studencev
na zemljišča, katerim vode primanjkuje. (68-1)

Cenike pošilja zastonj.

Nezrele zelene orehe

(tudi odpadle)

v pripravi mehкости za močenje v žganji kupi v vsaki množini
po 20 vinarjev kilogram

Edmund Kavčič, (66-2)

v Ljubljani, Prešernove ulice, nasproti glavne pošte.

Stroji za porabo sadja in izdelovanje mošta.

Stiskalnice za sadje
in grozdje
s trajno delujočem dvojnem in
pritiskem vravnajočem pritiskalom
„Herkules“, ki zajamčeno opravi
20% več dela kakor koli druga
stiskalnica.

! Hidraulične stiskalnice!

Sadni in **MLINI**,
grozdni

grozdni roblači,
popolne moštarne, stalne
in vozeče,
stiskalnice in mlini za izdelovanje soka
iz malin, ribezla i. t. d.

Pluge za oranje vinogradov.

Sušilnice za sadje in zelenjad, stroje za rezanje
in ljupljenje sadja.

Najnovije samedelujoče, patentovane škropil-
nice „Sifonija“ za uničenje peronospore in krvave uši.

Vse te stroje izdeluje in prodaja pod jamstvom kot po-
sebnost v najnoviji, najboljši in skušeni sestavi

PH. MAYFARTH & dr.

tovarne kmet. strojev, livarna in fužina na par
na Dunaji, II/1. Taborstrasse št. 71.

Odlikovana z nad 490 zlatimi, srebrnimi in bronastimi kolajnami.

Obširne cenike zastonj

Zastopniki in prekupei se iščejo. (57-4)

